

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Інститут філології

Кафедра історії української літератури, теорії літератури

і літературної творчості

Програма вступного іспиту до аспірантури

зі спеціальності 035

(предметний напрям – порівняльне літературознавство)

Укладач – проф. Астаф'єв О. Г.

Затверджено
на засіданні Вченої ради
Інституту філології
Протокол № 9 від 25 квітня 2017 р.

Голова Вченої ради _____ *проф. Семенюк Г.Ф.*

Затверджено
на засіданні кафедри
історії української літератури,
теорії літератури і літературної творчості
Протокол № 10 від 22 березня 2017 року
Завідувач кафедри _____ проф. Грицик Л.В.

Київ – 2017

ПОРІВНЯЛЬНЕ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

1. Предмет порівняльного літературознавства, його складові частини.
2. Компаративістика й світова література.
3. Історія літературної компаративістики. Її становлення і розвиток, основні етапи.
4. Сучасне порівняльне літературознавство як третій (за Д. Наливайком) етап наукової компаративістики.
5. Компаративістика на сучасному етапі. Французька і американська компаративні школи.
6. Компаративістські школи в слов'янському літературознавстві, концепції, напрями досліджень.
7. Методологічний плюралізм сучасного порівняльного літературознавства. Нові концепції і течії.
8. Методології теорії літератури (герменевтика, культурна антропологія, рецептивна естетика, інтертекстуальність) в компаративістиці.
9. Порівняльне літературознавство і суміжні галузі знань.
10. Основні тенденції порівняльних досліджень.
11. Генетико-контактні зв'язки, механізм їх дії.
12. Форми генетико-контактних зв'язків (імпульс, наслідування, запозичення, переробка, травестія, ремінісценція, парафраза та ін.).
13. Генетичні зв'язки новоєвропейських літератур з античними. Типи й форми цих зв'язків.
14. Генетичні зв'язки новоєвропейських літератур з середньовічною літературою.
15. Переклад як форма міжлітературних взаємин. Історичні форми та види перекладів.
16. Етапи і форми генетико-контактних зв'язків української літератури з європейськими літературами.

17. Типологічні спільності, їх виникнення і функціонування.
18. Відношення між генеалогією і типологією.
19. Порівняльна поетика: мета, можливості.
20. Тематичний рівень порівняльного вивчення літератури.
21. Традиційні сюжети та образи як проблема компаративістики.
22. Генеалогічний рівень порівняльного вивчення літератур.
23. Трансформації жанрів і жанрових форм у національних літературах.
24. Рівень художніх напрямів і стилів у порівняльному вивченні літератури.
25. Проблеми порівняльного вивчення художніх напрямів і стилів (на матеріалі романтизму, реалізму, модернізму чи інших художніх систем).
26. Епохи й періоди літературних взаємин, їхні синхронні й діахронні зрізи.
27. Література в системі мистецтв як проблема порівняльного літературознавства.
28. Національні літератури і їх міжнаціональні контексти (зональні, регіональні, європейський, світовий).
29. Література Київської Русі в системі європейських середньовічних літератур.
30. Українська література й літератури європейського Відродження.
31. Українське та європейське бароко. Генетико-контактні зв'язки й типологія.
32. Український романтизм у слов'янському та європейському контексті.
33. Український реалізм в порівняльно-типологічному аспекті.
34. Український модернізм в порівняльно-типологічному аспекті.
35. Імагологія як проблема порівняльного літературознавства.
36. Постколоніальні студії. Культурологічна проблематика постколоніальних студій.
37. Мультикультуральні студії.
38. Інтертекстуальність як проблема компаративістики.
39. Національний характер і національний образ світу.

40. Літературне пограниччя як зона діалогічності кількох літератур.
«Гібридність» художніх явищ.

Література

1. Antologia zagranicznej Komparatystyki literackiej / Pod red. Janaszek-Ivaničkovej. – Warszawa, 1997.
2. Андрусів С. Модус національної ідентичності. Львівський текст ХХ ст. – Львів, 2000.
3. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. За ред. М.Зубрицької. – Львів, 1996.
4. Білецький О.І. Українська література серед інших літератур світу // Праці в п'яти томах, т.2. – К., 1965.
5. Будний В., Ільницький М. Порівняльне літературознавство. – К., 2008.
6. Вервес Г.Д. Як література самоутверджується у світі. – К., 1990.
7. Грабович Г. До історії української літератури. – К., 2003. – С. 129-239.
8. Дзюба І. Стереотипи сприйняття української культури // Дзюба І. З криниці літ. У 3 т., т. 2. – К., 2006.
9. Дюришин Д. Теория сравнительного изучения литературы. – М., 1979.
10. Жирмунский В.М. Сравнительное литературоведение. Восток и Запад. – Л., 1979.
11. Западное литературоведение XX века. – М., 2004.
12. Захід – Схід: основні тенденції розвитку сучасного порівняльного літературознавства : антологія / Науковий проект, загальна редакція Л. Грицик. – Донецьк : ЛАНДОН – ХХІ, 2012. – 376 с.
13. Конрад Н.И. Запад и Восток. Статьи. – М., 1972.
14. Ласло-Куцюк М. Велика традиція. Українська класична література в європейському контексті. – Бухарест, 1979.
15. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. – Чернівці, 2001.
16. Лімборський І. Світова література і глобалізація. – Черкаси, 2011.
17. Література. Теорія. Методологія. Пер. з польської С.Яковенка. – К., 2006.
18. Літературна компаративістика. Вип. 1-4. – К., 2005-2011.

19. Літературознавча енциклопедія. У 2т. – К., 2007.
20. Літературознавча компаративістика. За ред. Р.Гром'яка. – Тернопіль, 2002.
21. Літературознавча рецепція і компаративістичний дискурс. За ред. Р.Гром'яка. – Тернопіль, 2004.
22. Наливайко Д. Компаративістика й історія літератури. – К., 2007.
23. Наливайко Д. Очима Заходу: рецепція України в Західній Європі XI-XVIII ст. – К., 1998.
24. Наливайко Д.С. Спільність і своєрідність. Українська література в європейському контексті. – К., 1988.
25. Наливайко Д. Теорія літератури і компаративістика. – К., 2006.
26. Національні варіанти літературної компаративістики. – К., 2009.
27. Неупокоева И.Г. История всемирной литературы. Проблемы системного и сравнительного анализа. – М., 1976.
28. Нямцу А. Поэтика традиционных сюжетов. – Черновцы, 1999.
29. Пригодій С. Типологія української та американської літератур на порубіжжі XIX-XX ст. – К., 2004 - Ч.1, К., 2005 - Ч.2.
30. Проблеми синтезу мистецтв в українській літературі кінця XIX – поч. XX ст. – Луцьк, 2006.
31. Радишевський Р. Полоністичні та порівняльні студії. – К., 2008.
32. Саїд Д. Культура й імперіалізм. – К., 2007.
33. Саїд Д. Орієнталізм. – К., 2001.
34. Сравнительное изучение славянских литератур. – М., 1976.
35. Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи. Антологія. – К., 2009.
36. Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина XX – початок XXI ст.
37. Тлостанова М. Проблема мультикультуралізму и література США кінця XX века. – М., 2000.
38. Традиційні сюжети та образи. – Чернівці, 2004.

39. Українська література в загальнослов'янському й світовому літературному контексті. Т. I-V. – К., 1987-1995.
40. Чижевський Д. Історія української літератури від початків до доби реалізму. – Тернопіль, 1994.
41. Чижевський Д. Порівняльна історія слов'янських літератур. – К., 2005.
42. Шайтанов И. Компаративистика и/или поэтика. – М., 2010.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВСТУПНИКА НА ІСПИТІ ¹

Вступний іспит до аспірантури зі спеціальності складається з суми балів за:

- два теоретичні питання (до 20 балів за кожне);
- за одне або два практичні завдання (до 30 балів);
- за дослідницьку пропозицію (до 30 балів).

Критерії оцінювання теоретичних питань

Критеріями оцінювання теоретичних питань є: 1) правильність, повнота та системність висвітлення питання, 2) аргументованість теоретичних положень та підтвердження прикладами; 3) володіння понятійним апаратом; 4) знання різних поглядів на наукову проблему, готовність продемонструвати власне бачення досліджуваної проблеми.

0-5	Відповідь абітурієнта містить фрагментарні, непослідовні відомості з наукової проблеми.
6-10	Відповідь абітурієнта висвітлює зміст питання в загальних рисах, не розкриваючи, однак, його посутнього змісту; абітурієнт не виявляє системних знань проблеми; половина аспектів наукової проблеми залишаються невисвітленими, неаргументованими та не підтвердженими прикладами; наявні численні випадки логічної непослідовності. Абітурієнт не готовий продемонструвати знання різних поглядів (підходів) щодо наукової проблеми, не має власного бачення проблеми.
11-15	Відповідь абітурієнта повна, інформативна. Абітурієнт у цілому володіє понятійним апаратом, дає правильні дефініції термінів, викладає основний зміст проблеми. Допускаються окремі недоліки: абітурієнт не готовий продемонструвати знання різних поглядів (підходів) щодо наукової проблеми (-2 бали), відповідно, не має власної позиції (-2 бали); окремі аспекти проблеми залишаються невисвітленими (-1 бал за кожен), наведені приклади не показують розуміння абітурієнтом матеріалу або приклади взагалі відсутні (-1 бал за кожен).
16-20	Відповідь абітурієнта повна, інформативна. Абітурієнт відмінно володіє понятійним апаратом, дає розлогі та ґрунтовні пояснення наукових положень, чіткі визначення термінів, наводить переконливі приклади; демонструє знання різних поглядів щодо наукової проблеми; висловлює власну позицію та обґрунтовує її.

¹ Критерії оцінювання розроблено кафедрою методики викладання української та іноземних мов і літератур.

	Допускаються окремі недоліки: при висвітленні одного з понять (положень) студент допускає 1-2 неточності (-1 бал), наводить 1 невлучний приклад (-1 бал), не готовий висловити своє бачення на проблему (-2 бали),
--	--

Критерії оцінювання практичних завдань

Критеріями оцінювання практичних завдань є: 1) правильність і повнота виконання завдання; 2) самостійність виконання завдання; 3) здатність застосовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань.

1 завдання – 30 балів

0-5	Завдання не виконано або виконано не більше 10% завдання.
6-10	Завдання виконано менш ніж на 30%.
11-15	Завдання виконано менш ніж на 60%. Абітурієнт виконує практичне завдання лише за допомогою екзаменатора.
16-20	Завдання виконано правильно на 75%. У відповіді можуть бути окремі помилки (5-7). Абітурієнт у цілому виявляє теоретичні знання, проте застосовує окремі наукові положення під час виконання практичного завдання за допомогою (з 3-4 підказками) екзаменатора.
21-25	Завдання виконано правильно на 80-90%. У відповіді можуть бути окремі помилки (2-4), які не впливають на якість виконання завдання. Абітурієнт може прокоментувати і пояснити хід виконання завдання, володіння теоретичним матеріалом (може бути 1-2 підказки екзаменатора, які допоможуть абітурієнтові виконати практичне завдання)
26-30	Завдання виконано правильно на 90% і більше. У відповіді можуть бути окремі неточності, які не впливають на якість результату. Абітурієнт виконує завдання самостійно, може обґрунтувати свої дії та висновки.

2 завдання, до 15 балів за кожне.

0-3	Завдання не виконано або виконано не більше 10% завдання.
4-5	Завдання виконано менш ніж на 30%.
6-7	Завдання виконано менш ніж на 60%. Абітурієнт виконує практичне завдання лише за допомогою екзаменатора.
8-10	Завдання виконано правильно на 75%. У відповіді можуть бути окремі помилки (5-7). Абітурієнт у цілому виявляє теоретичні знання, проте застосовує окремі наукові положення під час виконання практичного завдання за допомогою (з 3-4 підказками) екзаменатора.

11-12	Завдання виконано правильно на 80-90%. У відповіді можуть бути окремі помилки (2-4), які не впливають на якість виконання завдання. Абитурієнт може прокоментувати і пояснити хід виконання завдання, володіння теоретичним матеріалом (може бути 1-2 підказки екзаменатора, які допоможуть абитурієнтові виконати практичне завдання)
13-15	Завдання виконано правильно на 90% і більше. У відповіді можуть бути окремі неточності, які не впливають на якість результату. Абитурієнт виконує завдання самостійно, може обґрунтувати свої дії та висновки.

Оцінка дослідницької пропозиції

Оцінювання дослідницької пропозиції здійснюється за шістьма критеріями: 1) актуальність, 2) практичне значення, 3) ступінь наукової новизни, 4) знання стану розробленості проблеми (хто займався проблемою і які є праці), 5) вміння давати аналіз проблеми (висловлювати власний погляд на наукові факти), 6) володіння понятійним апаратом дослідницької проблеми.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ (максимальна оцінка — 30 балів)

	Наукова новизна
0–5	Заявлена проблема, її аспекти, що пропонується дослідити, методи, за допомогою яких заплановано її вирішувати, не є новими. Тема розроблена у дослідженнях інших авторів.
6–10	Заявлена проблема не є новою, але виділено нові її аспекти або ж запропоновано ті методи дослідження, які раніше для її вивчення не використовували.
11–15	Заявлена проблема та її аспекти, що їх пропонується дослідити, є новими.
	Аргументованість викладу
0–5	Огляд літератури є механічним переліком імен та праць дослідників, які стосуються заявленої проблеми. Зміст тексту викладено безсистемно, не всі необхідні компоненти структури дослідницької пропозиції представлено, окремі змістові частини тексту повторюються або ж

	суперечать одна одній. Автор ніяк не обґрунтовує тези, які висловлює.
6–10	Огляд літератури є послідовним переліком праць із заявленої проблеми з поодинокими коментарями автора. Структура тексту в цілому струнка, не вистачає 1-2 компонентів структури дослідницької пропозиції, наявні 1-2 випадки логічної незв'язності викладу чи необґрунтованої повторюваності окремих тез. Іноді автор робить спробу обґрунтувати свої тези, але подеколи припускається логічних чи фактологічних помилок.
11–15	Огляд літератури виконано як системний аналіз ідей, пов'язаних із заявленою проблемою; автор демонструє спроможність формулювати власні аргументовані гіпотези, визначати перспективність теми, а також робити на підставі цього аналізу власні висновки. Структура тексту дослідницької пропозиції струнка, наявні усі її необхідні компоненти, змістові частини представлені в логічній послідовності, не повторюються і не суперечать одна одній. Тези, що їх висловлює автор, підкріплені логічними міркуваннями чи фактичним матеріалом.